

רעיונות אצוואלדיאע

פרשת לך לך תשפ"ד, עלון מס' 504

צו קויפן איינער פון דער מחבר'ס ספרים, און באשטעלן אז עס זאל אנקומען ביי דיין טיר, ביטע שיק אן אימייל צו:

valt3285@gmail.com

אדער קענט איר קוקן ביי:

<https://amzn.to/3eyh5xP>

(וואו איר קענט אויך זעהן די באריכטן)

מיר פארשפרייטן הערליכע דברי תורה איבער דעם גלאַב

קאנאדע • טשילע • טשיינא • טשעכיי • ענגלאנד • פראנקרייך • דייטשלאנד • גיבראלטאר • האלאנד • בראזיל • ארגענטינע • עסטרייך • אויסטראליע • בעלגיע • אונגארן • אינדיא • ארץ ישראל • איטאליע • מעקסיקא • פאנאמא • פוילן • רוסלאנד • דרום אפריקע • שווייץ • אוקריינא • פאראייניגטע אראבער עמיראטעס • ארצות הברית • ווענעזועלא

צו פארבינדן די טויזנטער לייענער און באקומען די גליונות בחינם, אָדער צו שיקן הערות אָדער תשובות, ביטע פארבינדט

איין מיט הרב יהושע אַלט YALT3285@GMAIL.COM

דער גליון ווערט געליינט אין זעקס קאנטינענטן און אין איבער פערציג לענדער ארום דער וועלט.

לעילוי נשמת הרב שלום דובער בן הרב יצחק ז"ל והרב צבי בן הרב שמואל זאנוויל ז"ל

This newsletter can also be viewed at <https://bit.ly/3z9qF5E>.

דעם נוזלעטער קען מען אויך זען אויף אידיש ביי <https://bit.ly/38RvdTI>

Pour voir ou télécharger la version Française: <https://parshasheets.com/?s=Fascinating+Insights>.

אפשר לקרוא את עלון זה בעברית באתר: הורדות-עלונים/רעיונות-מדהימים-הורדות-עלונים <https://www.dirshu.co.il/category/>.

דער מחבר ערלויבט און שטיצט סיי ווער עס וויל פארשפרייטן דעם גליון צו דעם ציבור.

זריי דרכים

עס זענען געווען דריי פארשידענע וועגן ווי אזוי דער רבי ר' זושא פון אניפולי, דער קדושת לוי און דער אור שבעת הימים – דער בעל שם טוב האָבן זיך געפירט. ר' זושא האט נישט געדארפט פאראורטיילן א איד לכף זכות, ווייל ער האט פשוט קיינמאל נישט געזעהן קיין שלעכטס אין א איד, ער האט נאר געזעהן די גוטס. פֿון דער אַנדערער זייט, אויב אַ איד האָט זיך געפירט שלעכטס, האָט אים דער הייליגער קדושת לוי דן געווען לכף זכות. דער בעל שם טוב הקדוש האט אזוי ליב געהאט יעדן איד טראץ וואס ער האט געטוהן, ווייל מען קען פיינט האבן די טאט אבער נישט דעם מענטש אליין.

די דאזיגע דריי שיטות זענען מרומז אין די ווערטער: "ולא אבה ה' אלה-יך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלה-יך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלה-יך (דברים כג:), ה' האט זיך אפגעזאגט צוצוהערן צו בלעם און ה' האט איבערגעקערט די קללה צו א ברכה ווייל ה' האָט זיך ליב. "ולא אבה ה' אלה-יך לשמע אל בלעם" איז דער וועג פון ר' זושא, וואס וויל נישט הערן קיין שלעכטס. "ויהפך ה' אלה-יך לך את הקללה לברכה" איז דער וועג פון דער הייליגער קדושת לוי, וואָס פלעגט אורטיילן יעדער איד לטובה. צום סוף ווערט דער דרך פונעם בעל שם טוב אנגעצייכנט אין "כי אהבך ה' אלה-יך", וועלכער האט שטענדיג ליב געהאט יעדן איד, נישט קיין חילוק ווי ער האט זיך געפירט.

הרב

דער שפת אמת זי"ע איז געווען געשטערט מיט דעם וואָס לוט האט זוכה געווען צו זיין מיט אברהם אבינו, און ווי אויך אז דוד המלך און מלך המשיח קומען פון אים.

רש"י דערציילט אונז אז נמרוד האָט אַריינגעוואָרפן אברהם אבינו אין כבשן האש, אַ פייערדיגן גרוב נאָכדעם ווי ער האָט צעבראָכן זיין פאָטער'ס אפגעטער. הרן, וועלכער איז דארט געווען, האט געזאגט צו זיך אז אויב אברהם איז מצחצח, בין איך פון זיינע שטיצער,

און אויב נמרוד איז מנצה, בין איך אויף זיין זייט. ווען אברהם אבינו איז געראטעוועט געווארן, האבן זיי געפרעגט הרן אויף וועמענ'ס זייט ער איז. ער האָט געענטפערט, "אברהם!" מען האט אים דאן אריינגעווארפן אין גרוב, און ער איז פארברענט געווארן.

כאָטש עס זעהט אויס לויט די מעשה אז הרן איז נישט אַזא צדיק, לאָמיר זעהן די מיינונג פון עטליכע מפרשים. דער שפת אמת ברענגט אז לויט האט פארדינט וואס ער האט געטוהן אין זכות פון זיין פאטער הרן וואס האט זיך מוסר נפש געווען ביי די כבשן האש, כאטש עס איז נישט געווען אינגאנצן אן אלטרואיסטישער מעשה אזוי ווי ביי אברהם אבינו. דאָס ווערט נאָך אַרײַנגערעכנט אין ווערן פארברענט על קידוש השם.

מען לערנט אונז אַז לויט איז געראטעוועט געוואָרן פֿון סדום, ווי דער רויך פֿון דער ערד איז אויפֿגעשטאַנען ווי דער רויך פֿון אַ ליגן גרוב — כקיסר הכבשן. די גמרא דערציילט א מעשה אז די טאכטער פון נחוניא (נחוניא האט געגראבן סיסטערן צו זאמלען רעגן וואסער, כדי עס זאל זיין א שפע וואסער פאר די וואס זענען געפארן קיין ירושלים אויף יום טוב) איז אריינגעפאלן אין א גרויסן בור. זי איז אַרויסגעגאַנגען בשלום פֿון גרוב, צוליב דעם אז "דבר הצדיק מתעסק בו יכשל בו זרעו?", אין וואָס אַ צדיק, נחוניא, האָט זיך פֿאַרנומען, וועט זיין קינד נישט געשטראָפֿט ווערן. דער חת"ם סופר נוצט דעם געדאנק דא, ווייל אברהם אבינו האט געוואוסט אז לויט וועט ניצול ווערן ווייל זיין פאטער הרן האט מכבד געווען דעם אויבערשטן דורך דעם כבשן האש, דערמיט מאכט עס אוממעגליך אז זיין זון זאל ליידן פון די כבשן פון סדום. אַזוי איז לויט געראטעוועט געווארן אין די זכות פון זיין פאטער.

דער חת"ם סופר קאמענטירט אנדערש אז הרן איז געווען א גרויסער צדיק (אבער נישט ווי אברהם) ווי ער איז געווען מוסר נפש ביי די כבשן האש. דערפֿאַר שטאמען פֿון אים די פֿרויען פֿון אידישן פֿאַלק. הרן האט געהאט דריי קינדער: יסכה, מלכה און לויט. יסכה איז שרה. מלכה איז געווען די באַבע פון רבקה און די עלטער-באַבע פון רחל און לאה. אַזוי, קומט אויס אז דאָס אידישע פֿאַלק קומט פֿון הרן. עס זענען אויך געווען נאך צוויי הייליגע פרויען וואס זענען נישט אריינגערעכנט אין דעם וואס זענען אויך געווען פון הרן. דאָס הייסט, רות און נעמה, אַזוי ווי זיי זענען געווען פֿון עמון און פֿון מואב וואָס שטאַמען פֿון לויט. פֿון זיי שטאמען משיח צדקינו.

שרעק פון א האמר

מען האט אונז אנגעוויזן אז ווען די ציפערן וואס מעסטן די הארץ קלאפענישן בלייבט אין איין פלאץ איז מען טויט. עס איז בלויז ווען די שורה גייט ארויף און אראָפּ אויף די מאַשין איז איינער לעבעדיג.

אין 1941 ווען ר' מענדל פון ווישווער (1885-1941) איז געלעגן אויף זיין קראנקען בעט, האָט אים באַזוכט אין שפיטאַל זיין פלומעניק ר' יודעלע הורוויץ פון דזשיקאָוו (1905-1989). ווען ר' מענדל האט געזאגט פאר'ן דאקטאר אז זיין ווייטאג האט זיך אפגעלאזט, איז ר' יודעלע געווען צופרידן, אבער דער דאקטאר איז געווארן דערשראקן. ער האט ערקלערט פאר ר' יודעלע אז די קראנקהייט האלט נאך אויף און אז ווי לאנג דער קערפער קעמפט וועט עס זיין ווייטאג. אויב עס איז נישטא קיין ווייטאג, דאָס איז א מיטל אַז דער גוף איז פֿאַרצווייפלט. עטליכע שעה שפעטער איז ר' מענדל נפטר געווארן. ר' יודעלע פלעגט איבער'חזר'ן די מעשה און באמערקן אז דער יצר הרע פירט אויף אונז מלחמה. ווי לאַנג ווי מיר האָבן טעסטס און פילן דעם געראַנגל, עס איז א מיטל אַז מיר זענען לעבעדיג און מיר שלאגן זיך מיט אים. אַבער, דער מאַמענט וואָס מיר זענען צופֿרידן מיט דער יצר הרע, איז עס א סימן אז מיר זענען פֿאַרצווייפלט און אַז די יצר הרע איז מנצה.

ר' אלט זכה ללמוד תחת הרה"ג מרדכי פרידלענדער זצ"ל והוסמך לרבנות על ידי הרה"ג זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל. ר' אלט הוציא ששה ספרים במגוון נושאים בעניני יהדות ומחשבת ישראל. כתביו מופיעים באנגלית, אידיש, עברית, גרמנית וצרפתית.